MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Ilmeet, eleet ja kehon kieli kertovat enemmän kuin vuolain suun puhe. **JUHANI HEIMONEN TURUN SANOMISSA**

Kunnat joutuvat kovaan paineeseen

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) hallitus haluaa tasapainottaa julkisen talouden vajetta suurelta osin kuntien kautta. Hallituksen pyrkimyksessä ei ole mitään uutta, koska samaan keinoon ovat muutkin hallitukset vaikeina aikoina turvautuneet.

Tällä kertaa hallitus on esittänyt, että kuntien säästötavoite on kaksi miljardia euroa. Hallitus on luvannut vähentää kuntien lakisääteisiä velvoitteita miljardilla eurolla. Toinen miljardi kuntien pitäisi säästää tehostamalla toimintaansa vuoteen 2017 mennessä.

Kuntien tehtävien karsiminen on perusteltua, koska kunnilla on tällä hetkellä 535 lakisääteistä tehtävää. Eri asia on, miten karsinta tehdään samaan aikaan kun toimintaa pitäisi tehostaa toisella miljardilla eurolla. Valtionosuuksia on lisäksi viime vuosina leikattu miljardeilla.

Kuntien menoista yli puolet on henkilöstömenoja. Jos hallituksen tavoite toteutetaan, se ei voi olla vaikuttamatta kuntalaisten palveluihin.

Hallituksen esityksestä puuttuu vielä sisältö. Kuntaministeri Henna Virkkunen (kok.) on pyytänyt ministerioiltä esityksiä siitä, mistä lakisääteisistä tehtävistä kunnat voisivat luopua. Esityksiä on tullut vähänlaisesti. Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Timo Kietäväisen mukaan vanhusten laitoshoidosta luopuminen on ainoa merkittävä esitys. (MT 30.10.)

Virkkunen pyysi myös Kuntaliitolta esitystä karsittavista palveluista. Kuntaliitto kieltäytyi, koska sen mielestä karsiminen kuuluu poliitikoille ja virkamiehille, jotka ovat tehtäviä kunnille määränneetkin.

Aivan toimettomina kunnat eivät ole olleet. Joensuun kaupunginhallitus on tehnyt esityksen, joka toisi kunnille yhteensä miljardin euron säästöt vuodessa. Joensuun mukaan Kuntien eläkevakuutus voisi periä tilapäisesti kunnilta kolmena seuraavana vuotena eläkemaksuja vain maksettavien eläkkeiden verran. Tällä hetkellä eläkemaksusta menee miljardi rahastoon.

Kuntien valtionosuuksiin jo tähän mennessä tehdyt leikkaukset yhdistettynä menojen kasvuun ja tulojen vähentymiseen ovat johtaneet kunnat velkakierteeseen. Kauppalehden mukaan yli sata kuntaa nostaakin veroprosenttiaan ensi vuonna. Kietäväisen mukaan korostus on historiallisen suuri.

Kuntien heikkenevä talous uhkaa muun muassa kirjastojen toimintaa.

Kovimmat paineet kuntaveron nostamiseen on niissä kunnissa joissa maksukyky on alhaisin. Kuntavero on tasavero, eli veroprosentti on tulojen määrästä riippumatta kaikille sama. Kansalaisten eriarvoisuus lisääntyy, koska korotus kohdistuu eniten pieni- ja keskituloisiin. Esimerkiksi Outokummussa veroprosentti on ensi vuonna 22,25, Kauniaisissa vero pysynee 16,5 prosentissa.

Kuntarakenteen uudistamisesta ei ole odotettavissa helpotusta, koska kovimmat veronkorotuspaineet ovat jo nyt keskisuurissa 40 000–100 000 asukkaan kunnissa.

Kuntien talousvaikeuksien varjoon ovat jääneet seurakunnat. Myös niiden taloudet ovat vaikeuksissa.

Esimerkiksi Kuopion seurakuntayhtymä suunnittelee yt-neuvottelujen aloittamista ensi vuonna. Aikomuksena on vähentää kuluja neljä miljoonaa euroa. Se merkitsee muun muassa sadan henkilön vähentämistä. Tänä vuonna yhtymän toimintakulut ovat noin 23 miljoonaa euroa.

On selvä, että julkista taloutta pitää sopeuttaa tuloja vastaavaksi. Se pitää tehdä tasapuolisesti ja niin, etteivät kaikista pienituloisimmat joudu maksamaan sopeutuksista kovinta hintaa.

SDP on korostanut verotuksen yhteydessä veronmaksukyvyn huomioimista. Kuntien kurittaminen on päinvastaista kehitystä.

Kuntaverojen korotus kohdistuu eniten pieni- ja keskituloisiin.

Kaveria ei jätetä

Suomalaisille sotilaille oli tärkeää, ettei kaveria jätetty vaikeissakaan paikoissa. Kaikista porukkaan kuuluvista huolehdittiin niin hyvin kuin se silloisissa olosuhteissa oli mahdollista.

Suomessa rintamaveteraaneista on pyritty huolehtimaan myös myöhemmin. Valtio maksaa Valtiokonttorin kautta kunnille määrärahaa rintamaveteraanien lukumäärään perusteella sekä kotiin vietäviin palveluihin että kuntoutukseen. Valtiokonttori saa tiedot veteraanien kuntakohtaisesta määrästä Kelalta.

Periaatteessa asian pitäisi olla kunnossa, mutta kunnissa on törmätty tietosuojaesteeseen. Moni veteraani jää ilman oikeutettuja palveluja, koska kunnissa ei ole tietoa veteraaneista. Kela ei voi salassapitosäännösten perustella näitä tietoja kunnille antaa.

Sosiaali- ja terveysministeri Paula Risikko (kok.) sanoi tiistaina esittävänsä henkilötietolakiin muutosta, jonka perusteella tiedot veteraaneista voisi antaa kunnille.

Ei ole mitenkään puolusteltavissa, että osa veteraaneista on jäänyt huomioimatta näin pitkään. Ongelmatonta ei ole myöskään, että nykyään veteraanit joutuvat erikseen hakemaan kuntoutusta ja palveluja.

Tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio muistuttaa, että ongelma on ollut tiedossa jo pitkään.

Aarnion mukaan tietosuojavaltuutettu antoi vuonna 2000 ohjeeksi Kelalle, ministeriölle ja asiasta kysyneille eduskuntaryhmien puheenjohtajille, että lakia voisi tältä osin muuttaa. Miksi mitään ei ole tapahtunut?

Väinö Linnan Tuntemattomassa sotilaassa sotamies Korpela vastasi nimeä kyselleelle upseerille, että kyllä sen nimen pitäisi siellä papereissa olla tiedossa, koska kerran kotoa osattiin tulla hakemaan.

Tietosuoja on tärkeä asia, mutta ei sillä aivan kaikkea voi selittää. Jokaisen veteraanin nimi pitäisi ilman selityksiä olla tiedossa.

VIERASYLIÖ

Suomen maatalouden vakavat vaikeudet eivät ole hävinneet

Suomesta ei olisi tullut Euroopan yhteisön jäsentä vuonna 1995 ilman liittymissopimuksemme artikloja 141 ja 142.

Suomihan jaettiin maatalouspolitiikassa kahtia alueisiin A ja B sekä pohjoisen tuen alueeseen C. Eteläisen Suomen artikla 141 on komission mielestä niin sanottu siirtymäkauden artikla.

Suomen hallitusten mukaan sitä sovelletaan aina, kun Suomi osoittaa tieteellisin tutkimusselvityksin vakavien vaikeuksien olemassa olon vielä senkin jälkeen, kun EU:n yhteisen maatalouspolitiikan keinot on käytetty. Artiklan keinoja on sovellettu vuosina 1999, 2003 ja 2007. Vuoden 2007 sopimus on kuusivuotinen ja päättyy tämän vuoden lopussa.

Pääministerillä tärkeä rooli

Vuoden 2003 sopimuksen neuvottelutavoitteet valmisteltiin silloisen ja nykyisen ministerin Jari Koskisen (kok.) johdolla. Hänen mukaan artiklasta 141 pitää tehdä pysyvä ja sen rahoitustasoa pitää nostaa 121 miljoonasta eurosta 150 miljoonaan euroon. Näillä eväillä mentiin vuoden 2003 eduskuntavaaleihin.

Pääministerin rooli on aina ollut tärkeä 141-neuvotteluissa. Pääministeri Matti Vanhasen (kesk.) neuvottelu komission puheenjohtaja Prodin kanssa syyskuussa 2003 varmisti sen, että komission muut jäsenet eivät asettuneet vastahankaan. Myös Suomen silloinen komissaari Erkki Liikanen edisti asiaa. Neuvottelujen onnistumisen kannalta oli erittäin tärkeää, että pääministeri teki käynnillään selväksi sen, että 141-artiklan sopimus on elintärkeä Suomelle, ja koko hallitus on sopimuksen takana ja tukee silloista ministeriä Juha Korkeaojaa (kesk.) neuvotteluissa.

Vuoden 2007 sopimusta tehtäessä pääministeri Vanhanen kävi sopimassa puheenjohtaja Barroson kanssa komission tuesta Suomen 141-artiklan jatkolle. Tämän sopiminen oli tärkeää myös siksi, että komission oikeudellinen yksikkö vastusti artiklan jatkamista, kuten se on tehnyt joka kerta.

Ministeri Juha Korkeaoja neuvotteli komissaarin Franz Fischlerin kanssa neljän vuoden jatkon 141-artiklalle. Sen sopimuksen merkittävin saavutus oli epäsuotuisten alueiden tuen (lfa) hehtaarikohtaisen euromäärän merkittävä korotus 120 eurosta 240 euroon.

Koko Suomi oli ja on lfa-aluetta. Tästä lfa-tuen korotuksesta puolet vähennettiin 141-artiklan rahamäärästä, 121 miljoonasta eurosta 94 miljoonaan euroon vuoteen 2007 mennessä.

Lfa-tuen korotusta perusteltiin, aivan oikein, luonnonolosuhteittemme huomioimisella. Tämä oli ja on pysyvä ratkaisu toisin kuin mitä nyt ollaan saamassa maidolle ja naudalle.

Tuotannon kasvusta seurasi leikkaus

Komissaari Mariann Fisher-Boelin vaatimuksesta valmistelin uuden hakemuksen komissiolle syyskuun 2007 alkuun mennessä.

Neuvotteluissa suurimmaksi ongelmaksi muodostui 40 miljoonan kilon sianlihan tuotannon kasvu, vaikka artiklat 141 ja 142 selkeästi tarkoittavat olemassa olevan sianlihan tuotannon ylläpitämistä, eikä tuki saa olla yhteydessä tuotannon kasvuun.

Komissaari aivan oikeutetusti kyseli, mitä vakavia vaikeuksia on sellaisella tuotannon alalla, jonka tuotannon kasvu on ollut peräti 25 prosenttia. Siinä olivat perustelut vähissä.

Lopputuloksena oli yksimahaisten tukien merkittävä leikkaus, koska olimme ihan itse aiheuttaneet lihantuotannon artiklan vastaisen kasvun.

Teollisuuden voimakas kampanja tuotannon kasvattamiseksi johtikin tukien leikkautumiseen. Sopimuksessa saatiin Etelä-Suomen maidolle pieniä välineitä maan sisäisten erojen tasoittamiseksi.

Komissio on pienten maiden turva

Pääministeri Jyrki Kataisen (kok.) hallitus ei ole hakemassa jatkoa 141-artiklan mukaisille tuille kuin osittain.

Tietojeni mukaan komission puheenjohtajan kabinetista olisi viestitetty, ettei heillä olisi suurta intoa artiklan jatkolle. Tässä tilanteessa olisi pääministeri Kataisen pitänyt hoitaa komission puheenjohtajan Barroson kanssa – Vanhasen tavoin –poliittinen hyväksyntä artiklan jatkolla.

Miksi hallitus valitsi keinoksi artiklan hajottamisen?

Asiat pitää ensin sopia poliittisella tasolla. Miksi sitä ei ole nyt tehty? Nyt lähdettiin purkamaan 141-artiklan alta maito- ja nautasektori jälkijättöisesti capin rahoituksen piiriin kertakäyttöisellä siirtymäsäännöksellä. Siirtymäsäännöksen pysyvyydellä on turha juhlia, koska se on joka kerta neuvoteltava uudelleen.

Pysyvä lainsäädäntöpohja olisi vaatinut naudan ja maidon tukien kirjaamista capin asetusten sisältöpykäliin Suomen sokerijuurikkaan ja tuotantoon sidotun tuen tavoin.

Toiseksi monet lähialueen jäsenmaista tukevat siirtymäsäännöstä, koska se lopettaa 141-artiklan tuen maidolta ja naudalta.

Kolmanneksi, miksi Suomi vapaaehtoisesti asettaa nämä omat kansalliset tukemme muiden jäsenmaiden ”näykittäviksi”.

Hallituksen ja komission välisin sopimuksin olisi varmasti saatu parempi lopputulos. Komission on pienten jäsenmaiden turva.

Eriarvoisuus kasvaa

Maidon ja naudanlihan tuet, 30 miljoonaa euroa, otettaneen capin tuen noin 500 miljoonan euron rahoituksesta. Se tarkoittaa jatkossa jokaiselta cap-hehtaarilta 14–15 euron tuen leikkausta koko Suomessa.

Eriarvoisuus alueiden välillä kasvaa, kun etelässä maidon litratuki poistuu ja tilalle tulee lehmien lukumäärän mukainen joku tuki. C-alueella säilyisi litratuki.

Artiklan 141 alla ovat vielä yksimahaiset, puutarhatuotanto ja kasvihuoneet, siellä ovat A–B-alueen investointituet, nuorten viljelijöiden tuki ja luopumistuki. Näistä on hallitus tehnyt täysin kunnianhimottoman esityksen komissiolle. Miten komissio suhtautuu 141-artiklan jakojäännökseen?

Hallituksen esittämät tuet ovat täysin riittämättömät tässä lihantuotannon ankarassa kannattavuuskriisissä. Juuri nyt olisi tarvittu vakavien vaikeuksien osoittamista.

Miksi hallitus valitsi keinoksi artiklan hajottamisen? Sanelivatko hallituksen toimia yksinomaan ne satojen miljoonien maa- ja metsätalousministeriön pääluokan säästöt, joihin hallituspuolueet sitoutuivat kesällä 2011.

Artiklan lopettamisella saavutetaan 63 miljoonan euron säästöt kansallisessa tuessa.

SIRKKA-LIISA ANTTILA
Kirjoittaja on keskustan kansanedustaja, suuren valiokunnan jäsen ja entinen maatalousministeri.

PÄIVÄN KUVA

MATTI HIETALA

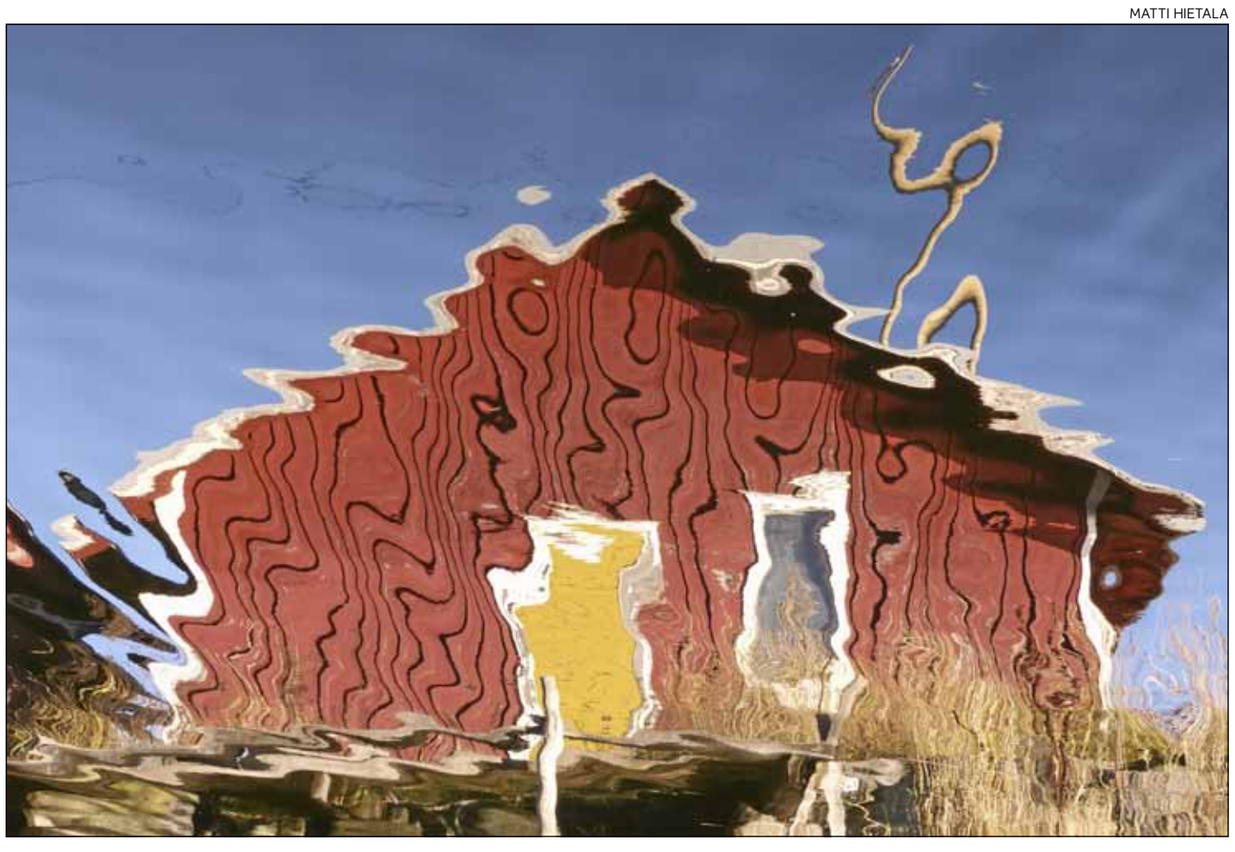

Kuvajainen rantavedessä

Laineet muokkasivat rantavajan kuvajaisen mieleisekseen Björköbyssä Merenkurkun saaristossa viime sunnuntaina. Björköby kuuluu Mustasaaren kuntaan.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: JUSSI MARTIKAINEN

Lastensairaala on koko Suomen hanke

Lapsipotilaiden vaativin hoito on Suomessa keskitetty Helsinkiin Lastenklinikalle. Vaativimpaan hoitoon kuuluvat muun muassa sydänkirurgia, elinsiirrot sekä syöpähoidot.

Suomalainen osaaminen näissä on maailman huippua. Meillä pelastetaan lapsia sairauksilta, joissa suuressa osassa kehittynyttäkään maailmaa ei ole juuri toivoa paranemisesta.

Hoidon saanti ei Suomessa katso vanhempien asemaa tai varallisuutta. Tätä osaa Suomi-brändistä esittelemme ylpeinä vieraillemmekin.

On lähes mahdotonta kuvitella vanhemmille vaikeampaa tilannetta, kuin oman lapsen vakava sairastuminen. Pieni potilas ottaa hoitonsa usein vastaan tyynenä ja luottavaisena, mutta vanhempien ja muiden läheisten maailma romahtaa. Sairas lapsi ei ole ainoa, joka tarvitsee apua.

On myös vaikea käsittää, mistä lapsipotilaan läheiset saavat kaikki tarvittavat voimat käsitellä tietoa vakavasta sairaudesta ja olla tukena raskaissa ja pitkissä hoidoissa. Elämä muuttuu kerralla, eikä muutosta pysty mitenkään ymmärtämään, saati hyväksymään.

Vaikka Lastenklinikan hoito on maailman huippua, sen tilat ovat alkeelliset.

jussi.martikainen@maaseuduntulevaisuus.fi

Elämän vaikeimmat hetket joudutaan kokemaan usein satojen kilometrien päässä kodista ja ystävistä.

Vaikka Lastenklinikan hoito on maailman huippua, sen tilat ovat alkeelliset. 1940-luvulla nousseet rakennukset hajoavat käsiin. Lisäksi tiloja vaivaavat ahtaus ja homeongelmat. Ne ovat suuri riski hoitojen onnistumiselle.

Alkuviikosta kerrottiin, että klinikan teho-osasto joutuu muuttamaan väistötiloihin. Sairaalan ammattilaisten mukaan muutto onnistuu, eikä sen vuoksi jää hoitoa antamatta. Potilaiden ja heidän omaistensa huoli on silti ymmärrettävää.

On tavallista, että pienimpien lapsipotilaiden vanhemmista ainakin toinen viettää hoitojaksolla myös yöt lapsen seurassa. Tämä tarkoittaa viikkojen, jopa kuukausien yöpymisiä vetoisilla lattioilla – ahtaissa huoneissa, jotka on yleensä jaettu toisen potilaan ja hänen omaistensa kanssa.

Tilaa pitää huoneissa vielä riittää hoidon vaatimille laitteille sekä hoitotyön monille ammattilaisille.

Ei ole hyviä selityksiä sille, miksi Lastenklinikan olot ovat päässeet niin huonoon kuntoon. Suomi on elänyt vaurainta aikaansa samalla, kun sairaala on rapistunut.

Kasvavat ongelmat ovat olleet tiedossa ainakin parin vuosikymmenen ajan. Julkisen rahoituksen jaossa muut hankkeet ovat kuitenkin säännöllisesti ohittaneet Lastenklinikan.

Päätös uuden lastensairaalan rakentamisesta Helsingin Meilahteen tehtiin vajaa vuosi sitten. Koska julkinen raha on tiukassa, hanketta vauhditetaan talkoilla. Tavoite on, että 160 miljoonaa euroa maksava sairaala on pystyssä vuonna 2017.

Uusi Lastensairaala 2017 -säätiö ja sen tukiyhdistys ottavat vastaan lahjoituksia yrityksiltä ja yksityishenkilöiltä. Keräystavoite on 30 miljoonaa euroa. Torstaina kassassa oli tukiyhdistyksen sivujen mukaan 7,6 miljoonaa.

Helsinkiin nouseva lastensairaala on suomalaisten yhteinen hanke – sen potilaat tulevat kaikkialta Suomesta. Lasten korkeatasoinen hoito säteilee hyvinvointia ja tulevaisuudenuskoa koko yhteiskuntaan.

Lastensairaala on hanke, jota voi tukea hyvillä mielin. Samalla voi toivoa, että mahdollisimman harva tarvitsisi sen palveluja.

LEHTIKATSAUS

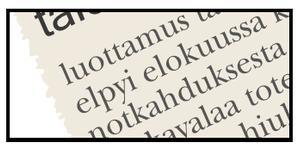

Miljoonalla Himas-ajatuksia

Aamulehti ei pidä ihmeenä, että valtioneuvoston tohtori Pekka Himaselta tilaamaa tulevaisuusselontekoa kritisoidaan. *”Epäselvyyttä aiheuttanut tutkimuksen tilaus ilman kilpailutusta ja yli miljoonan euron hintaiseksi paisunut raportti antaa varsin vähän uusia eväitä.*

Selonteon mukaan vuonna 2030 Suomessa on hyvä elää merkityksellistä ja arvokasta elämää. Globaalista vastuutakin kannetaan ympäristön kantokyvyn rajoissa.

Työpaikkoja pitäisi saada lisää ja tuottavuutta olisi nostettava. Talouden nopeisiin muutoksiin pitää varautua ja yrittäjyyttä kannustaa.

Julkisella sektorilla toimitaan avoimesti ja ennakkoluulottomasti, sekä innovatiivisesti.

Monet tulevaisuusselonteon ajatuksista ovat olleet esillä suomalaisessa keskustelussa jo pitkään. Vähänkään kotimaista keskustelua seuranneet huomaavat väistämättä, että 55-sivuinen selonteko on ympäripyöreä toiveiden lista.

Eiköhän nämä Himas-ajatukset olisi syntyneet ihan kotimaisistakin pohdinnoista, ilman kansainvälistä ja kallista tutkijaryhmää.”

Työ on aina hyväksi

Etelä-Suomen Sanomat kiittelee uutta ohjeistusta. *”Voiko työtön ulkoiluttaa vanhuksia, järjestää kyläjuhlia, valmentaa jalkapallojunioreita tai sammuttaa tulipaloa VPK:n letkun päässä? Vastaus näihin ja moniin muihin kysymyksiin löytyy aiempaa helpommin ja nopeammin.”*

”Ohjeiden perusajatus on hyvä. Työtön voi osallistua samalla lailla vapaaehtois- ja talkootyöhön kuin työssäkäyvätkin. Näin halutaan tukea työttömän mahdollisuutta osallistua toimintaan, joka ylläpitää vireyttä ja työkykyä. Tämä on tärkeää, sillä työttömyyden pitkittyessä ihminen helposti lamaantuu ja kynnys lähteä neljän seinän sisältä ulos kasvaa.”

Ryysyranta levisi kaupunkiin

Hämeen Sanomat toteaa tasa-arvon etenevän Suomessa. *”Sadoilta helsinkiläislapsilta on tänäkin syksynä löytynyt täitä ja kihomatoja. Syöpäläisten piinaamat piltit ovat päiväkotilapsia, esikoululaisia tai ala-asteiden oppilaita.*

Yleensä täitä ja muita syöpäläisiä pidetään köyhien ja likaisten, kehittymättömissä oloissa elävien ihmisten vitsauksina. Loiset olivat tuttuja korpimaiden alkeellisissa ryysyrannoissa, ei mukavuuksin varustelluissa kaupunkilaiskodeissa.

Yleisesti hyväksytty tavoite yhteiskunnallisesta ja alueellisesta tasa-arvosta toteutuu näinkin. Täitkään eivät enää ole vain syrjäseutujen köyhien piinana, vaan ne kiusaavat kaikkia kansalaisryhmiä.”